

Notat – prøven i læsning og retskrivning maj 2007

Ved afslutningen af 9. klasse aflægger eleverne folkeskolens obligatoriske prøve i dansk, som består af en mundtlig og en skriftlig del. Den skriftlige del omfatter en opgave i læsning og retskrivning (dansk sprog og sprogbrug) og en opgave i skriftlig fremstilling. Prøven i læsning og retskrivning afvikles samlet, men består af to selvstændige dele – en prøve i retskrivning efterfulgt af en prøve i læsning. Prøven i læsning og retskrivning er ny og er en udvidelse af den hidtidige prøve i retskrivning suppleret med opgaver i tegnsætning og læseforståelse.

Ved prøven i *læsning* vurderes elevernes læsefærdigheder (læseforståelse og læsehastighed) i henhold til Fælles Mål for faget dansk og i forhold til forskellige typer tekster. Eleven skal vise evne til at indholdslæse i både skønlitterære og faglige tekster og skal anvende forskellige læsestrategier som for eksempel punktlæsning/søgelæsning, oversigtslæsning og nærlæsning.

Konceptet for prøven i læsning er udviklet til at omfatte følgende tekster:

1. Tekst der prøver elevens færdighed i punktlæsning (søgetekst)
2. Lettere narrativ tekst (eventyr, myte, erindring)
3. Faglig tekst med høj informationsværdi
4. Nyskrevet skønlitterær tekst med mere komplekst indhold
5. Sagssatekst med subjektiv tilgang (essay, leder osv.)

Opgavekommissionen i læsning og retskrivning har siden august 2006 arbejdet med at udvikle læseprøven. Der er produceret to eksempler til skolerne, en semesterprøve, som er blevet anvendt den 4. december 2006, en reserveprøve og sommerprøven 2007. I slutningen af skoleåret 2005/2006 havde opgavekommissionen udarbejdet et forslag til læseprøven. Dette forslag blev afprøvet på ca. 2-300 8.-klasse-elever. Resultaterne af disse afprøvninger blev sendt til Danmarks Pædagogiske Universitet (DPUD) i forbindelse med sommerferien 2006. DPU konkluderede, at tekstmængden var for lille, og nogle af spørgsmålene var for lette.

Dette tog opgavekommissionen til efterretning og lavede to nye forslag til læseprøven. Disse forslag var dem, der senere blev kaldt eksempelprøverne – eksempelprøve 1 og 2. Eksempelprøve 1 lignede i høj grad den prøve, som 8.-klasserne afprøvede. Der blev tilføjet en tekst, og nogle spørgsmål blev gjort lidt sværere. Eksempelprøve 2 ”Fynsk forår” bad opgavekommissionen en række lærere afprøve med deres elever.

Der indkom et resultat ind fra ca. 500 elever. Det viste sig ved disse afprøvninger, at prøven fungerede, og at man i modsætning til de første afprøvninger opnåede en større spredning karaktermæssigt af eleverne. Mange lærere var forskrækkede over den store læsemængde, men eleverne klarede det bedre, end lærerne forventede.

Tekster og opgaver er af varierende længde og sværhedsgrad, og samlet er prøven så omfangsrig, at kun de færreste elever vil kunne læse så sikkert og hurtigt, at alle opgaver vil kunne besvares korrekt. Læseprøven er udformet med stigende sværhedsgrad. Den store tekstmængde tjener til at vurdere elevernes læsehastighed, som er et vigtigt parameter i læsning. Som papirprøve kan elevens læsehastighed kun måles ved teksters sværhedsgrad og antallet af tekster.

Omfang og sværhedsgrad for prøven den 14. maj:

Foruden den første søgetekst, der alene vurderer elevens færdighed i punkt-/søgelæsning, er der medtaget fire tekster på tilsammen knap 4000 ord (inkl. opgaver) og med et lixtal på 30 (svarende til kravet omkring 6-7. klasse (30-35)). Bruger eleven f.eks. fem minutter til den første opgave, er der 25 minutter til 4000 ord. En tekst på denne længde kan læses af elever med en læsehastighed på 160 ord/ minut, hvortil skal lægges tid til at løse opgaverne. Dette skal ses i forhold til at læsepædagoger regner med, at en flydende læsning (150 ord/ minut) bør være etableret på 5.-6. klassetrin, og en ubesværet læsning (250 ord/ minut) er målet efter 7.- 8. skoleår.

Selv om der også skal bruges tid på at svare på spørgsmålene, vurderer opgavekommissionen, at det er et fagligt rimeligt krav til elever ved folkeskolens afsluttende prøve i læsning, at de kan læse en tekst med det omfang, som maj 07-prøven har inden for den afsatte tid. Det forudsætter, at man læser ubesværet (250 ord/ minut), og det gør man, hvis man som elev er blevet undervist og har udviklet sin læsning, også i folkeskolens ældste klasser. Det vil endvidere kræve, at man har arbejdet bevidst med sin læseudvikling og læser dagligt

Nogle elever vil sikkert opleve, at en prøve med tidsbegrænsning er stressende. Det vil i læsning, som i andre fag, betyde, at deres præstation kan påvirkes af stresset. Stressfaktoren kan muligvis reduceres, hvis eleven er fortrolig med prøveformens længde i forhold til prøvetiden og har fået den rette vejledning inden prøven.

Den foreløbige evaluering fra opgavekommissionen på basis af ca. 2200 aflagte prøver pr. 28. maj 2007:

- Prøven gjorde det muligt at fastlægge en rimelig karakterfordeling. En meget foreløbig opgørelse viser at karaktergennemsnittet vil ligge omkring 7,7 i læsning. 66% af eleverne vil placere sig i middelmrådet (7,8 og 9), mens 11,75 % vil få 10 og derover. 21,15 % vil få 6 eller mindre.
- Den bekræftede tendenserne fra andre prøver til mange svage læsere og få rigtigt gode læsere i netop denne årgang
- Den viste, at den gode læsere (læsere, der lever op til funktionelle læsekrav) kunne nå at læse alle prøvetekster
- Svagere læsere kunne bedømmes på de dele af prøven, der stod først og var forholdsvis lette
- Spørgsmålene havde variabel sværhedsgrad (hvilket var et helt bevidst valg)

Opgavekommissionen vil på baggrund af prøveresultaterne og -evalueringen arbejde videre med bl.a. kravene ifbm. tolkning af tekster.

Skolestyrelsen, Tine Bak, den 6. juni 2007.